

College van burgemeester en wethouders**GOEDGEKEURD**

Vergadering van 13 mei 2025

Beleid en Uitvoering - Team
Samenleving

**7 2025_B&W_00338 Informatienota Implementatie landelijke
Hervormingsagenda Jeugd - informeren****Samenstelling:**

Aanwezig:

Rob Bats, burgemeester en voorzitter; Melvin Smit, wethouder; Trijn Jongman, wethouder; Marcel Scheringa, wethouder; Miriam Slomp-Dekkers, wethouder; M.W. de Graaf, gemeentesecretaris

Samenvatting

De landelijke Hervormingsagenda Jeugd omvat een omvangrijk pakket aan veranderingen die moeten leiden tot structurele verbeteringen in het stelsel van jeugdzorg. Het betreft zeven thema's en een veelheid aan acties die allemaal in een verschillend tempo opgepakt en uitgevoerd worden. Sommige acties vragen primair landelijke inzet, andere thema's vragen om een regionale aanpak en een deel van de thema's wordt lokaal opgepakt.

Het Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ) IJsselland heeft op 3 april 2025 voor het college en de raad een informatiebrief opgesteld. Deze is toegevoegd in de bijlage.

Informatienota

Inleiding

Op 19 juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 landelijk vastgesteld en ondertekend door Cliëntenorganisaties (MIND en Ieder(in)), professionals (Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd), aanbieders (Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd), de gemeenten (VNG) en het Rijk.

Doel van de maatregelen in de Hervormingsagenda is het stelsel kwalitatief verbeteren en financieel houdbaar maken: betere en tijdige ondersteuning, hulp en zorg voor jeugdigen en hun gezin, op de juiste plek en wanneer dit nodig is. Het pakket aan maatregelen moet leiden tot lagere uitgaven (1 miljard structureel vanaf 2027).

Kernboodschap

De regio IJsselland geeft invulling aan de Hervormingsagenda Jeugd door met drie thema's lokaal en regionaal aan de slag te gaan.

Nadere toelichting

In de brief, welke als bijlage is toegevoegd, schetst het RSJ IJsselland een beeld hoe de implementatie van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd in de Jeugdregio IJsselland plaats vindt.

Dit vindt plaats op de volgende wijze:

- Robuuste regio: IJsselland is door het ministerie van VWS aangemerkt als robuuste Jeugdregio en kan zodoende in de huidige vorm invulling geven aan de regionale taken op het gebied van jeugdhulp.
- Met de elf gemeenten in de regio IJsselland is gekozen voor regionale procesregie op de Hervormingsagenda. Er is een regionaal programma ingericht zodat gezamenlijk op regionaal als lokaal niveau de benodigde stappen kunnen worden gezet. Dit vindt in samenwerking met jeugdhulpaanbieders en cliëntenvertegenwoordiging plaats.
- De Hervormingsagenda Jeugd kent zeven thema's. Deze vragen niet allemaal gelijktijdig aandacht. Want sommige thema's vragen eerst actie van het Rijk. Dit geldt bijvoorbeeld voor het thema 'reikwijdte'. Hiervoor is aanpassing van de Jeugdwet nodig, zodat duidelijk is welke ondersteuning wel of niet binnen de Jeugdwet valt.
- Met de volgende thema's zijn we zowel lokaal als regionaal aan de slag: Stevige Lokale Teams, Terugdringen residentiële jeugdhulp, zo thuis mogelijk en Standaardisatie, regionalisering en verbeterd stelsel.

Lokale invulling aan de Hervormingsagenda Jeugd

- De Hervormingsagenda Jeugd vraagt dat we een stevig lokaal team vormen dat inwoners ondersteuning en hulp biedt. De kenmerken van een stevig lokaal team moeten door alle gemeenten en lokale teams goed worden ingevuld. Hoe deze stevige lokale context wordt vormgegeven, blijft een keuze van de gemeente. De startsituatie van onze gemeente wordt in beeld gebracht - op basis van een landelijk richtinggevend kader - en geeft inzicht aan waar we als gemeente staan op basis van deze kenmerken, zodat kinderen, volwassenen en professionals een stevige context wordt geboden. Op deze manier kan een lokale prioritering gemaakt worden om de toegang tot hulp en ondersteuning voor de inwoners te optimaliseren. Het perspectief van de inwoner komt centraal te staan. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) stelt verdiepingsmateriaal en ondersteuningsaanbod beschikbaar waarmee het lokale team verder uitgebouwd kan worden.
- Het terugdringen van residentiële jeugdhulp sluit aan bij de ambitie in de regiovisie waarin we streven naar nul uithuisplaatsingen. Als jeugdigen toch in een residentiële setting geplaatst worden, dan zorgen we voor voldoende mogelijkheden om kleinschalig te wonen in een 'zo thuis mogelijke' omgeving, waarin wonen, school en vrijetijdsbesteding gecombineerd worden. We zijn samen met een aanbieder in 2023 gestart met een kleinschalig gezinsgerichte woonvorm, zodat Steenwijkerlandse jeugdigen, die tijdelijk niet thuis kunnen wonen, wel in hun leefomgeving blijven.

Consequenties voor de gemeente

Aan de verschillende onderdelen van de Hervormingsagenda is taakstelling gekoppeld voor gemeenten, oplopend tot structureel 1 miljard vanaf 2027. Het Rijk heeft instrumenten beschreven om deze taakstelling in te kunnen vullen. Denk hierbij aan de afbakening van de reikwijdte van de jeugdwet, vermindering administratieve lasten en doorontwikkeling van zogenaamde stevige lokale teams. De aankomende jaren gaan we regionaal en lokaal verder aan de slag met de implementatie van de instrumenten uit de Hervormingsagenda.

Het Ministerie monitort op basis van onderzoek onder gemeenten in hoeverre de ambities uit de Hervormingsagenda daadwerkelijk gerealiseerd worden en hoe de uitvoering hiervan zich verhoudt tot de financiële taakstelling.

In beleid en uitvoering blijven we zowel de Hervormingsagenda, het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en IZA/ GALA waar mogelijk in samenhang bezien.

Communicatie

N.v.t.

Vervolg

Het bestuur van het RSJ IJsselland zal u als raad minimaal eens per jaar meenemen in de regionale voortgang van de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd.

Besluit

In te stemmen met de informatienota over de landelijke Hervormingsagenda Jeugd in Jeugdregio IJsselland.

Bijlagen

1. Definitief brief gemeenteraden Hervormingsagenda jeugd 24-04-2025.pdf

Kenmerk: GP/GL/20250317
Behandeld: Gerben Pluim
Datum: 24 april 2025
Betreft: Implementatie landelijke Hervormingsagenda Jeugd in
Jeugdregio IJsselland
Bijlagen: -



Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Grote Kerkplein 15
8011 PK Zwolle

secretariaat@rsj-ijsselland.nl
www.rsj-ijsselland.nl

Geachte raadsleden,

In de Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland staat centraal dat alle kinderen in de regio IJsselland een thuis hebben. Thuis is een plek waar je mag zijn wie je bent, waar je gekend wordt en waar je mag blijven. Een plek waar kinderen gezond, veilig en kansrijk opgroeien. Met elkaar werken we dagelijks om deze doelstelling te realiseren. Om het stelsel van jeugdhulp kwalitatief te verbeteren en financieel houdbaar te maken is de landelijke Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. Via deze informatiebrief stellen we u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen rondom de Hervormingsagenda Jeugd en de manier waarop we hier in de regio IJsselland invulling aan geven. Het betreft de landelijke en regionale ontwikkelingen. De specifieke invulling en impact hiervan kan per gemeente verschillen.

Wat is de Hervormingsagenda Jeugd?

Naar aanleiding van diverse landelijke onderzoeken over het jeugdstelsel is vanaf 2021 gewerkt aan een landelijke verbeteragenda voor het jeugdstelsel. Uiteindelijk is op 19 juni 2023 de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 Jeugd landelijk vastgesteld en ondertekend door Cliëntenorganisaties (MIND en Ieder(in)), professionals (Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd), aanbieders (Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd), de gemeenten (VNG) en het Rijk. Doel van de maatregelen in de Hervormingsagenda is het stelsel kwalitatief verbeteren en financieel houdbaar maken: betere en tijdige ondersteuning, hulp en zorg voor jeugdigen en hun gezin, op de juiste plek en wanneer dit nodig is. Het pakket aan maatregelen moet leiden tot lagere uitgaven (1 miljard structureel vanaf 2027).

De landelijke Hervormingsagenda Jeugd omvat een omvangrijk pakket aan veranderingen die moeten leiden tot structurele verbeteringen in het stelsel van jeugdzorg. Het betreft zeven thema's en een veelheid aan acties die allemaal in een verschillend tempo opgepakt en uitgevoerd worden. Sommige acties vragen primair landelijke inzet, andere thema's vragen om een regionale aanpak en een deel van de thema's wordt lokaal opgepakt.

De zeven thema's van de landelijke Hervormingsagenda zijn de volgende:

1. Reikwijdte van de jeugdhulp
2. Stevige lokale teams, inclusief verbinding met aanpalende domeinen
3. Voorkomen residentiële jeugdhulp; zo thuis mogelijk
4. Kwaliteit en blijvend leren
5. Regionalisering, standaardisatie en verbeteren stelsel
6. Data en monitoring
7. Financieringssystematiek

De volledige Hervormingsagenda Jeugd kunt u vinden via de onderstaande link:
www.voordejeugdenhetgezin.nl/hervormingsagenda-jeugd



Hoe pakken we dit aan in de regio IJsselland?

Een robuuste regio

In december 2023 heeft het ministerie van VWS in elke jeugdregio een zogenoemde 'startfoto' gemaakt om een beeld te krijgen van de uitvoering. Vervolgens is bepaald welke jeugdregio's robuust genoeg zijn om invulling te kunnen geven aan de uitdagingen van de toekomst. IJsselland is aangemerkt als robuuste Jeugdregio en kan zodoende in de huidige vorm invulling geven aan de regionale taken op het gebied van jeugdhulp.¹

Een regionale aanpak

Met de elf gemeenten in de regio IJsselland kozen we voor regionale procesregie op de Hervormingsagenda. We hebben een regionaal programma ingericht zodat we gezamenlijk op regionaal en lokaal niveau de benodigde stappen kunnen zetten. We doen dit samen met jeugdhulpaanbieders en cliëntenvertegenwoordiging. Een regionale, programmatische aanpak biedt de mogelijkheid om los van de bestaande structuren de noodzakelijke stappen te kunnen zetten met een evenwichtige inbreng van alle partners. In december 2024 stelden de portefeuillehouders in de regio een regionaal actieplan vast voor de regionale implementatie van de Hervormingsagenda.

De inzet voor de komende periode

De zeven thema's van de Hervormingsagenda vragen niet allemaal gelijktijdig aandacht. Sommige thema's vragen eerst actie van het Rijk. Dit geldt bijvoorbeeld voor het thema 'reikwijdte'. Hiervoor is aanpassing van de Jeugdwet nodig, zodat duidelijk is welke ondersteuning wel of niet binnen de Jeugdwet valt. Ook de thema's 'data en monitoring' en 'kwaliteit en blijven leren' vragen allereerst om stappen vanuit het Rijk.

Met de volgende drie thema's zijn we inmiddels lokaal en regionaal aan de slag:

- *Stevige lokale teams*

Gemeenten moeten beschikken over een stevig lokaal team. In een stevig lokaal team is voldoende kennis en expertise aanwezig om toegang tot jeugdhulp te verlenen en waar nodig zelf lichte ondersteuning en hulp te bieden, gericht op het versterken van het gewone leven en de veerkracht van gezinnen en jongeren. Ambitie is dat jeugdigen en hun ouders voor jeugdhulp laagdrempelig en dicht bij huis terecht kunnen en dat jongeren en hun ouders regie hebben over hun eigen leven.

Vanuit het Rijk is een richtinggevend kader opgesteld waaraan een stevig lokaal team moet voldoen. Elke gemeente in IJsselland werkt momenteel op basis van het richtinggevend kader aan versterking van het lokaal team. De startsituatie van gemeenten verschilt, waardoor ook de opgave per gemeente verschillend is. Cruciaal hierin is ook het opbouwen van een solide pedagogische basis zodat lichte ondersteuning in voldoende mate beschikbaar is.

- *Terugdringen residentiële jeugdhulp; zo thuis mogelijk*

Het terugdringen van residentiële jeugdhulp sluit naadloos aan bij de ambitie in onze regiovisie, waarin we streven naar nul uithuisplaatsingen. Als jeugdigen toch in een residentiële setting geplaatst worden, dan zorgen we voor voldoende mogelijkheden om kleinschalig te wonen in een 'zo thuis mogelijke' omgeving, waarin wonen, school en vrijetijdsbesteding gecombineerd worden.

¹ Een deel van de taken in de jeugdregio wordt uitgevoerd door het RSJ IJsselland. Er loopt een afzonderlijk traject voor het invoegen van het RSJ in de GGD IJsselland. De samenvoeging draagt bij aan verdere versteviging van de jeugdregio.



De ontwikkeling van residentiële jeugdhulp (wonen en verblijf) in onze regio laat in de afgelopen jaren een dalende trend zien. Doel is om het aantal jongeren in Wonen en Verblijf verder af te bouwen. Om dit te realiseren is in 2022 een Transformatieconvenant afgesloten tussen de elf gemeenten in IJsselland en zestien aanbieders van specialistische jeugdhulp. Samen werken we aan initiatieven die het terugdringen van residentiële jeugdhulp mogelijk maken. Het Transformatieconvenant wordt in de eerste helft van 2025 geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Als onderdeel van het Transformatieconvenant werken we bestuurlijk samen in het 'bestuurlijk platform' en op basis van een bestuurlijk convenant. Hierin is vastgelegd hoe we als gemeenten en aanbieders met elkaar samen willen werken, welke afspraken we hierover maken, en hoe we met elkaar in gesprek blijven over verschillende thema's en uitdagingen.

Bovenregionaal, met de jeugdregio's in de provincies Overijssel en Gelderland, werken we aan afbouw van JeugdzorgPlus. Hiervoor zijn tijdelijke middelen beschikbaar vanuit het Rijk (zogenoemde SPUK-middelen). We doen dit samen met aanbieders van JeugdzorgPlus, waarbij we kijken naar om- en afbouw van bestaande locaties, maar ook naar alternatieven voor JeugdzorgPlus. In de eerste helft van 2025 doen we daarnaast onderzoek naar de behoefte aan kleinschalige gezinsgerichte woonvormen in de komende jaren, zodat we zowel regionaal als per gemeente kunnen kijken wat nodig is en hoe we dit realiseren.

De acties in de Hervormingsagenda op dit thema sluiten aan bij de bovengenoemde beweging die al is ingezet.

- *Standaardisatie, regionalisering en verbeterd stelsel*

Doel van dit thema is het landelijk standaardiseren van het contracteren, registreren, declareren en verantwoorden van specialistische jeugdhulp. Als belangrijke stap hiervoor is de Wet verbetering specialistische jeugdhulp bij de Tweede Kamer ingediend. De verwachting is dat deze wet medio 2025 door Tweede en Eerste Kamer behandeld wordt en per 2026 in werking treedt. In deze wet (en de daarop gebaseerde algemene maatregel van bestuur) wordt vastgelegd welke vormen van jeugdhulp verplicht regionaal moeten worden ingekocht. Daarnaast wordt gekeken naar harmonisatie van administratieve processen en de organisatie van de backoffice-taken. In het kader van standaardisatie worden eisen vastgelegd waaraan de inkoop van specialistische jeugdhulp aan moet voldoen. Het Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ) IJsselland onderzoekt in de komende periode namens de regio wat de impact is van de landelijke contractstandaarden en eisen op de huidige contracten in IJsselland, en welke mogelijke interventies nodig zijn om te voldoen aan de standaarden.

Financiën

Aan de verschillende onderdelen van de Hervormingsagenda zijn taakstellingen gekoppeld voor gemeenten, oplopend tot structureel 1 miljard vanaf 2027. Het Ministerie monitort op basis van onderzoek onder gemeenten in hoeverre de ambities uit de Hervormingsagenda daadwerkelijk gerealiseerd worden en hoe de uitvoering hiervan zich verhoudt tot de financiële taakstelling.

Op 30 januari 2025 is het advies van de deskundigencommissie, onder leiding van Tamara van Ark, gepresenteerd. De commissie adviseert op hoofdlijnen het volgende:

- De commissie adviseert Rijk en gemeenten om de ontstane verliezen over 2023 en 2024 in gezamenlijkheid op te vangen en beiden de helft van de verliezen voor hun rekening te nemen.
- Het is niet wenselijk en niet haalbaar om de beoogde besparingen vanaf 2026, zoals opgenomen in het financieel kader in de Hervormingsagenda Jeugd, te handhaven.



- De commissie roept Rijk en gemeenten op om de komende jaren tot reële en meetbare besparingsdoelstellingen, bijbehorende prestatie-indicatoren en monitoring te komen.
- De commissie roept gemeenten op om het aanvullende budget dat volgens het meerjarig financieel kader voor de jaren 2026 tot en met 2028 beschikbaar komt, te benutten ter versterking van de sociale basis.

Op inhoud adviseert de deskundigencommissie om onverminderd door te gaan met de uitvoering van de doelstellingen in de Hervormingsagenda. In hoeverre het Rijk het advies van de commissie Van Ark financieel zal opvolgen, wordt pas na de voorjaarsbesluitvorming bekend. De VNG vraagt het Rijk in de lopende onderhandelingen met het Rijk om het advies van de commissie Van Ark 'van kافت tot kافت' over te nemen, zowel op inhoud als financiën.

Het volledige advies van de deskundigencommissie kunt u vinden via:

www.voordejeugdenhetgezin.nl/hervormingsagenda-jeugd/documenten/publicaties/2025/01/30/advies-deskundigencommissie-hervormingsagenda-jeugd-2025

Samenhang met andere ontwikkelingen

Project 'Aanpak wachttijden'

Vanuit de regio werken we via het project 'Aanpak wachttijden' aan verbetering van de in- door- en uitstroom van de jeugdhulp. Wachttijden zijn een complex en veelzijdig probleem en het terugdringen ervan vraagt goede, meerjarige samenwerking. Met ondersteuning van het landelijke programma Aanpak wachttijden werken we per gemeente en in samenwerking met aanbieders aan (inmiddels zeven) specifieke kleinschalige projecten op het gebied van in-, door- en uitstroom in de jeugdhulp. We beginnen kleinschalig, leren van elkaar en zorgen dat werkende initiatieven breder opgepakt worden. Dit draagt bij versteviging van de lokale teams.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming richt zich op de verbetering van de veiligheid van jeugdigen en volwassenen van 0 – 100 jaar. Deze (landelijke) beweging is ingezet vanuit zowel het veiligheidsdomein als het sociaal domein, en gaat over verbetering van de samenwerking in het domein van zorg en veiligheid, waaronder de samenwerking tussen gemeenten, Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming. Er is op onderdelen samenhang met de Hervormingsagenda Jeugd. Beide verandertrajecten hebben bijvoorbeeld invloed op de lokale teams. Zowel ambtelijk als bestuurlijk benaderen we beide trajecten daarom zoveel mogelijk in samenhang met elkaar.

IZA/Gala

De Hervormingsagenda Jeugd hangt ook samen met het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond leven akkoord (Gala). Zowel IZA als Gala beogen, net als de Hervormingsagenda, een beweging van specialistische ondersteuning naar breder toegankelijke (preventieve) voorzieningen en interventies. Hiervoor is versterking van de sociale basis van de gemeenten nodig.

In beleid en uitvoering blijven we zowel de Hervormingsagenda, het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en IZA/ GALA waar mogelijk in samenhang bezien.

Tenslotte



De Hervormingsagenda Jeugd vraagt in heel Nederland veel inzet van alle jeugdregio's, gemeenten, jeugdzorgaanbieders en andere betrokken partijen. Het is een verandertraject dat alleen met stevige samenwerking en een lange adem tot resultaten zal leiden. Voorop staat dat de veranderingen daadwerkelijk verbetering brengen voor de jeugdigen en gezinnen in onze gemeenten, zodat zij gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. We zullen u als raad minimaal eens per jaar meenemen in de regionale voortgang van de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd. Tijdens het opstellen van deze brief is de landelijke Voorjaarsbesluitvorming over de financiële vertaling van het advies van de commissie Van Ark nog niet afgerond. Colleges van de afzonderlijke gemeenten zullen de gemeenteraad te zijner tijd informeren over de financiële effecten van deze landelijke besluitvorming.

Met vriendelijke groet,

Michiel van Willigen
Voorzitter RSJ IJsselland

Gerben Pluim
Regiomanager/ directeur RSJ IJsselland

